

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME: YAZILI YOKLAMALARIN ETKİLİ KULLANIMI

Prof. Dr. Samih BAYRAKÇEKEN
Atatürk Üniversitesi
Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanı

Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

2 Ocak 2009

Sınavlar hakkında bazı ilginç öğrenci sözleri

- Çalıştığım konulardan hiçbir soru çıkmadı.
- Soruların bir çoğunu anlayamadım.
- Soruların tamamı ezbere dayalıydı.
- Zaman yetseydi hepsini cevaplandırabilirdim.
- Hocanın önem verdiği konulardan hiç soru çıkmadı.
- Sorular çok kolaydı boşuna çalışmışım.
- Bizim hoca kitapta yazılanların aynısını istiyor.

2/71

Sınavlar hakkında bazı ilginç öğretmen sözleri

- Benim dersimden daha 100 alan çıkmadı.
- Ben ne yapayım bu öğrencilerin hepsi tembel olduklarından kaldılar.
- Benim dersim önemli olduğu için geçen öğrenci sayısı genelde azdır.
- Ben bir soru ile öğrencilerin neler bildiklerini ortaya çıkarırım.
- Ben sınav sorularımı beş dakikada hazırlarım.

3/71

- Günümüz insanının geldiği noktadaki en önemli buluşu; anlayışının değişmesiyle hayatının da değişeceğini anlamış olmasıdır.

William James

4/71

- Kendini mesleğine en fazla adayanlar ve sonunda en iyi olanlar, genellikle kendi yeterlilik ve ustalık seviyeleriyle en az tatmin olan kişilerdir. Kısaca gerçek profesyoneller asla tatmin olmazlar, daima becerilerini geliştirmeye yardımcı olacak araçlar ararlar.

Kenneth D. Moore

5/71

- Değişen şartlara aynı tepkileri vererek yaşayamayız.

Prof.Dr.Erol Güngör

6/71

-
- Çalışmadan, öğrenmeden ve yorulmadan rahat yaşamanın yollarını araştırmayı alışkanlık haline getiren milletler, evvela haysiyetlerini sonra hürriyetlerini ve daha sonra istikballerini kaybetmeye mahkumdurlar.

Mustafa Kemal ATATÜRK

7/71

Konferans İçeriği

- 1.Giriş
 - 2.Ölçme Araçlarının Özellikleri
 - 3.Yazılı Yoklamaların Özellikleri
 - 4.Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler
 - 5.Yazılı Yoklamalarda Puanlama
 - 6.Ölçme İşlemlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Noktalar
- Sorular ve Tartışma*

8/71

Okul

- Okul, belli bir program uyarınca işletilmekte olan bir davranış değiştirme kuruluşudur.

9/71

Okulun Amacı

- Okulun en önemli amacı, öğrencilerin öğrenme kapasitelerini artırmaktır.

10/71

Öğretmen

- Öğretmen, öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesinden sorumlu kişidir.

11/71

Ölçme ve Değerlendirme

- Denetlenmeyen bir süreç kontrol edilemez. Bunun için de ölçme ve değerlendirme eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.

12/71

Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme: Geniş anlamıyla herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılar ya da başka sembollerle ifade etmektir.

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarının aynı alana ait bir kriter(ölçüt) ile kıyaslanarak bir değer yargısına ve bir karara ulaşma sürecidir.

13/71

Öğretim Sürecinde Değerlendirme Yaklaşımları

- **Tanım ve Yerleştirme Değerlendirmesi (Placement Assessment):** Programın uygulanmasına başlanmadan önce yapılarak ön koşul davranışların varlığı ve derecesi belirlenir.
- **İzleme Değerlendirmesi (Formative Assessment):** Programın uygulanması sırasında öğrenme derecesi, öğretim yöntemleri ve araçlarının uygunluğu konusunda öğrenciye ve öğretmene geri bildirim sağlama amaçlı yapılır.
- **Teşhis Değerlendirmesi (Diagnostic Assessment):** Öğretim esnasında öğrencilerin öğrenme güçlüklerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi amacıyla yapılır.
- **Başarı Düzeyi Belirleme Değerlendirmesi (Summative Assessment):** Uygulama sonunda öğrencilerin yetiştirme seviyesi ve öğretim programının uygunluğunu belirleme amacıyla yapılır.

14/71

Ölçme Hatası

- Ölçülen özelliğin gerçek değeri ile gözlenen değeri arasındaki farka ölçme hatası denir.
- Ölçmede karşılaşılan hatalar şunlardır:
 - Sabit hata (Bütün öğrencilere 5 puan fazla vermek)
 - Sistemik hata (Yazısı güzel olana öğrencilere 5 puan fazla vermek)
 - Rasgele hata (Sınav kağıtlarının dikkatsiz okunması)

15/71

Ölçmede Güvenirlilik ve Geçerlik

Güvenirlilik: Ölçme aracının bir özelliği her seferinde aynı şekilde ölçebilme derecesidir. (Duyarlılık, kararlılık ve tutarlılık)

Geçerlik: Bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği başka herhangi bir özellikle karıştırmadan doğru olarak ölçebilme derecesidir (Amaca uygunluk).

16/71

Ölçme ve Değerlendirmenin Yararları

- Öğretmene öğrenciyi tanıtır.
- Öğrenciye, davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda geri bildirim (feed back) sağlar.
- Öğretmenin öğrenciler ve uyguladığı öğretim yöntem ve teknikleri hakkında sağlıklı kararlar vermesine temel oluşturur.
- Eğitim hizmetinin daha nitelikli yapılmasını sağlar.
- Velilere öğrencinin durumunun ve gelişiminin bildirilmesi sağlanır.

17/71

Ölçmede Geçerlik ve Güvenirliği Etkileyen Olumsuz Faktörler

- Ölçme aracından kaynaklanan faktörler
 - a) Açık olmayan yönerge
 - b) Öğrencinin okuma düzeyinin üzerinde bir dil kullanılması
 - c) Öğrenci seviyesinin üzerinde soru sorulması
 - d) Test maddelerinin teknik açıdan zayıf olması
 - e) Sorularda belirsizlik olması
 - f) Ölçülmek istenen davranışlar için uygun olmayan sorular sorulması
 - g) Az sayıda soru sorulması
 - h) Soruların uygun şekilde sıralanıp gruplandırılmamış olması

18/71

Ölçmede Geçerlik ve Güvenirliği Etkileyen Olumsuz Faktörler

- Ölçme aracının uygulanmasından ve puanlanmasından kaynaklanan faktörler:
 - a) Öğrencilerin kopya çekmesi
 - b) Puanlamanın yanlış ya da yanlış yapılması
 - c) Ölçme aracının uygulandığı zamanın veya ortamın uygun olmaması

19/71

Ölçmede Geçerlik ve Güvenirliği Etkileyen Olumsuz Faktörler

- Öğrencilerden kaynaklanan faktörler
 - a) Öğrencilerin psikolojik durumları (yüksek sınav kaygısı v.s.)
 - b) Cevapların gelişigüzel işaretlenmesi veya cevaplarda blöf yapılması
 - c) Öğrenci grubunun cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi dağılımının geniş olması
 - d) Grubun ölçülen nitelik açısından çok homojen ya da heterojen bir dağılım göstermesi

20/71

Başarının Ölçülmesinde Kullanılan Yazılı Türden Ölçme Araçları

■ Objektif Testler

- * Kısa cevaplı
- * Sınıflamalı (Doğru-Yanlış)
- * Eşleştirmeli
- * Çoktan seçmeli

■ Yazılı Yoklamalar (Subjektif Testler)

- *Sınırlı cevaplı
- *Serbest cevaplı

21/71

Yazılı Yoklamalar

- **Yazılı yoklama:** Öğrencilere birkaç soru yazdırılıp veya yazılı olarak verilip belli bir sürede yazılı olarak cevap istenmesidir.

22/71

Sınırlı Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Sınırlı cevaplı sorular: Cevabın niteliğine, uzunluğuna ve biçimine ilişkin sınırlamalar konur. Örneğin, üç neden belirtin, iki benzerlik yazın, verilen boşluğa yazın gibi.

23/71

Sınırlı Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Örnek 1: İnsan gözü ile kamerayı iki benzerlik ve iki farklılık yazarak iki sütun halinde karşılaştırınız.

Örnek 2: Çoktan seçmeli testlerin yazılı yoklamalara göre avantajlı olan iki özelliğini yazınız.

24/71

Sınırlı Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Örnek 3: Ali ve Mehmet 6. sınıfta okuyan öğrencilerdir. Her iki öğrenci de diş bakımına özen göstermektedirler. Yine her iki öğrenci de sabah ve akşam yemeklerinden hemen sonra dişlerini fırçalamakta fakat öğlen ve yemek aralarındaki beslenmelerinden sonra dişlerini fırçalamamaktadırlar. Aynı zamanda her iki öğrenci altı ayda bir diş hekimine muayene olmaktadır. Ancak Ali'nin dişleri Mehmet'e göre daha çabuk çürümektedir. Bu duruma sebep olan faktörleri yazınız.

25/71

Serbest Cevaplı Yazılı Yoklamalar

- **Serbest cevaplı sorular:** Cevabın içeriği, niteliği ve uzunluğu bakımından cevaplayıcı serbest bırakılır. Genellikle özgün ve yaratıcı düşünme, bunları örgütleme ve değerlendirme gücünü ölçmede kullanılır.

26/71

Serbest Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Örnek 1: Bir ölçme aracı olarak çoktan seçmeli testler ve yazılı yoklamaları güçlü ve zayıf yönlerini maddeler halinde yazarak karşılaştırınız.

27/71

Serbest Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Örnek 2: Yazılı sınavlarda puanlama anahtarının kullanılmaması sınavın geçerlik ve güvenilirliğini nasıl etkiler? Açıklayınız.

28/71

Serbest Cevaplı Yazılı Yoklamalar

Örnek 3: Bir kişinin Türk ve Dünya Edebiyatı dersi almış olması onun eski çağların politik, ekonomik, sosyal ve dini yönlerini daha iyi anlamasına nasıl yardımcı olabilir? Bu ders kişinin mevcut anlayışı ve modern hayata karşı tutumunu nasıl etkiler?

29/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

- Öğretmenlerin en fazla kullandığı bir test türüdür.

30/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

- Yazılı yoklamalarda öğrenciler cevaplarını kendi cümleleriyle daha serbestçe yazarlar.

31/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

- Bu tür sınavlarda öğrencilerin; yazacaklarını seçme, organize etme, sentezleme, değerlendirme, yaratıcılıklarını kullanma ve ilişki kurma gibi imkanları bulunur.

32/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
Ölçülen Davranışlar	Bilgi, kavrama, uygulama ve analiz düzeyindeki davranışlarla, değerlendirme düzeyindeki davranışların bazılarının ölçümü için uygundur.	Sentez ve değerlendirme düzeyindeki davranışların ölçülmesinde çok elverişlidir. Kavrama uygulama ve analiz düzeyindeki davranışların ölçülmesinde iyi sayılır. Bilgi düzeyindeki davranışların ölçülmesinde uygun değildir.

33/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
İçeriğin Örneklenmesi	Çok sayıda madde kullanılmasını, içeriğin temsil edici biçimde örneklenmesini mümkün kılar.	Az sayıda soru kullanılması, içeriğin temsil edici biçimde örneklenmesini engeller.

34/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
Maddelerin Hazırlanması	İyi madde yazmak güçtür, zaman alıcıdır, az da olsa özel bilgi ve beceri gerektirir.	İyi madde yazmak, çoktan seçmelilerde olduğu kadar güç değildir, çok zaman almaz.

35/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
Puanlanması	Kolay, çabuk, neseldir. Puanlama güvenilirliği yüksektir.	Güç, zaman alıcı, öznelidir. Puanlama güvenilirliği düşüktür.

36/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
Öğrencilerin Başarı Puanlarını Çarpıtan Etkenler	Başarı puanlarını, "okuma yeteneği" ve "tahmin" çarpıtabilir.	"Yazma yeteneği" ve "blöf" başarı puanlarını çarpıtabilir.

37/71

Yazılı Yoklamaların Özellikleri

Çoktan seçmeli testlerle yazılı yoklamaların karşılaştırılması	Çoktan Seçmeli Test	Yazılı yoklamalar
Öğrenme Sürecine Olabilecek Etkisi	Öğrencileri, başkalarının fikirlerini hatırlamaya, yorumlamaya ve analize teşvik eder. Eğitim sürecinde olgusal bilgileri bir sistemleştirme yapmaksızın ezberlemeye yöneltir.	Kendi bilgilerini, fikirlerini ifadeye, bütünleştirip örgütlemeye teşvik eder. Araştırmalar göstermiştir ki, bu tür test, öğrencileri, sürekli ve anlayarak çalışmaya yöneltir.

38/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklamalar, objektif testlerle iyi bir şekilde ölçülemeyen analiz, sentez ve değerlendirme gibi karmaşık öğrenme ürünlerinin ölçüleceği durumlarda kullanılmalıdır.

39/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklamalarda aşağıdaki soru türleri kullanılabilir.

* Karşılaştırma

...arası benzerlik ve farklılıkları açıklayınız.

...ait olan aşağıdaki iki metodu karşılaştırınız.

* Sebep sonuç ilişkisi

...nın ana sebepleri nelerdir?

...nın en muhtemel etkileri neler olur?

40/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

* Doğrulama

Sizce aşağıdaki alternatiflerden hangisi daha uygundur? Niçin?
Aşağıdaki ifadeye katılma veya katılmama nedeninizi
açıklayınız.

* Özetleme

.... deki ana hususları belirtiniz.
.... nın içeriğini kısaca özetleyiniz.

41/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

* Genelleme

Aşağıdaki verilerden birkaç geçerli genelleme
yapınız.
Aşağıdaki olayları açıklayabilen bir dizi ilkeyi ifade
ediniz.

* Çıkarsama

Sunulan olgulardan hareket ederek, olduğunda
olması en muhtemel olan nedir?

42/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

* Sınıflama

... e göre aşağıdaki maddeleri gruplandırınız.
Aşağıdaki maddeler hangi ortak özelliklere sahiptir?

* Yaratma

.... için düşünebildiğiniz birkaç yol öneriniz.
..... olması halinde ne olabileceğini gösteren bir hikaye tamamlayınız.

43/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

* Uygulama

Rehber olarak ... nın prensibini kullanarak aşağıdaki problem durumunu nasıl çözebileceğinizi anlatınız.
...nın prensibini temsil eden bir durumu anlatınız.

* Analiz etme

Aşağıdaki paragraftaki mantık hatalarını açıklayınız.
...nın ana özelliklerini belirterek açıklayınız.

44/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

* Sentez

...ını kanıtlamak için bir plan ortaya koyunuz.
...nı gösteren iyi düzenlenmiş bir rapor yazınız.

* Değerlendirme

...nın zayıf ve güçlü yönlerini açıklayınız.
yukarıda verilen bir ölçütü kullanarak ...nın bir değerlendirilmesini yapınız.

45/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklamalar da diğer testler gibi uygulanan öğretim programının içeriğini iyi örnekmeli, yani mümkün olduğunca kapsmalıdır.

Bunun için sınav sorularını hazırlamaya başlamadan önce bir belirtke tablosunun oluşturulması yararlı olacaktır.

46/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

Aşağıda verilen Bloom'un bilişsel alan aşamalı sınıflandırmasının göz önüne alınması soruların hazırlanmasında yararlı olacaktır.

1. Bilgi
2. Kavrama
3. Uygulama
4. Analiz
5. Sentez
6. Değerlendirme

47/71

Belirtke Tablosu Örneği

Davranışlar →	Bilgi	Kavrama	Uygulama
Konular ↓	Hava durumu ile ilgili temel kavramları bilme	Hava oluşumuna etki eden faktörleri kavrama	Verilen hava haritasını yorumlama
Hava Basıncı	4	2	2
Rüzgar	3	4	2
Sıcaklık	2	3	2
Nem ve Sis	1	2	2
Madde Say. Top.	10	11	8

48/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklamalardaki sorularda öğrenciden ne istenildiği açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Örneğin, “*Kuşlar niçin göç eder?*” sorusu öğrenciler için yeterince açık bir soru değildir.

Bu soru “*Kuşların sonbaharda güneğe göç etmesine neden olarak düşünölebilecek üç faktörü yazınız, bunlardan en muhtemel olanı seçerek seçim nedeninizi açıklayınız.*” şeklinde ifade edilirse öğrenci kendinden bekleneni daha iyi anlamış olur.

49/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- “Bir çalışanın bilimsel verileri yorumlama gücünü nasıl ölçersiniz?” şeklinde bir soruyu düşönelim. Bu sorunun iyi bir soru olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü çalışanın kim olduğu, hangi düzeyde olduğu belirtilmemiştir. Ayrıca açıklama mı yapılacağı yoksa sadece yöntemin adının mı yazılacağı açık değildir.

50/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Sorulara uygun cevapların verilebilmesi için öğrencilere yeterli zaman tanınmalı ve her bir sorunun cevaplanması için gerekli yaklaşık zaman belirtilmelidir.

Genellikle öğretmenlerin soruları çözme sürelerinin yaklaşık üç katı bir zamanı öğrencilere tanınmaları önerilmektedir

51/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklamalarda seçimlik sorulardan kaçınılmalıdır. Bazı öğrenciler önemli bilgi ve becerilerin ölçülmesini amaçlayan soruların cevaplandırılmasından kaçınabilirler.
- Ayrıca seçimlik sorular puanların kıyaslanma imkanını ortadan kaldırır.

52/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Sorular sınavdan önce her öğrenci için bir adet düşecek şekilde çoğaltılmalıdır. Yani sorular öğrencilere basılı olarak verilmelidir.

53/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

Soruların başında cevaplama işlemine ilişkin kuralları belirten bir açıklama ya da yönerge bulunmalıdır.

54/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

Örnek Yönerge: Aşağıda, her biri 20 puan değerinde olan 5 soru vardır. Soruların tümünü cevaplandırmak için tanınan süre 60 dakikadır. Her bir soruya yaklaşık olarak eşit zaman ayırın. Cevaplarda; ilgisiz, şişirilmiş veya blöf ifadeler için negatif puan kullanılacaktır. Cevaplamaya istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz.

55/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

■ Yazılı yoklamalarda sorulacak soruların güçlük dereceleri belirlenmelidir.

Sorular; çok kolay
kolay
orta
güç
çok güç

şeklinde düzenlenebilir.

56/70

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

Örneğin, 10 soruluk bir sınavda soruların güçlük derecesine göre dağılımı şöyle olabilir:

- 1 soru çok kolay
- 2 soru kolay
- 4 soru orta
- 2 soru güç
- 1 soru çok güç

57/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

Bir sınavın güvenilirliği diğer etkenler sabit kalmak şartıyla ancak her soru sınıfın % 50 si tarafından doğru cevaplandırılabilirdiği takdirde en büyük değere ulaşır.

Çok zor sorulardan oluşan bir sınavın güvenilirliği düşük olacağı gibi, çok kolay sorulardan oluşan bir sınavın güvenilirliği de düşük olur.

58/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklama soruları kitap ve diğer yazılı kaynaklardan aynen alınmamalıdır.
- Sorular birbirlerinden bağımsız olarak cevaplandırılabilir.

59/71

Yazılı Yoklama Sorularının Hazırlanması İçin Öneriler

- Yazılı yoklama soruları kontrol listesi

	Evet	Hayır
1- Amaca en uygun olan test yazılı yoklama mıdır?		
2- Sorular karmaşık davranışları ölçecek özellikte midir?		
3- Sorular dersin hedef davranışları/kazanım ile ilişkili midir?		
4- Her bir soru beklenen cevabı açık olarak ifade etmekte midir?		
5- Sınavla ilgili açık bir yönerge verilmiş midir?		
6- Soruların cevaplandırılması için yeterli zaman verilmekte midir?		
7- Soruları hazırlayıp bir süre geçtikten sonra tekrar kontrol ettiniz mi?		

60/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

Yazılı yoklamalar;

- genel izlenimle puanlama,
- sınıflama ile puanlama,
- sıralama ile puanlama,
- puanlama anahtarı ile puanlama yöntemleri kullanılarak puanlanabilir

61/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Puanlayıcı (öğretmen) okuduğu kağıdın kime ait olduğunu bilmemelidir.
- Puanlayıcı; ifade becerisi, yazı güzelliği gibi faktörlerin puanlamada yanıltıcı rol oynadığının bilincinde olmalıdır. Yani dersin hedef davranışları arasında olmayan hiçbir faktör puanlamaya etki etmemelidir.

62/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Yazılı yoklamalarda cevaplar okunurken, aynı soruya verilen tüm cevaplar okunduktan sonra diğer soruya geçilmelidir (Soru soru puanlama yapılmalıdır).

63/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Öğrenciler hakkında önemli kararlar verilecekse puanlama işlemi birden fazla bağımsız puanlayıcı tarafından yapılmalıdır.

64/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Yazılı yoklamalarda sorulara verilen ilgisiz, şişirilmiş veya blöf cevaplarla ilgili olarak ne yapılacağı önceden kararlaştırılarak öğrencilere duyurulmalıdır. Puanlama anahtarı ile yapılan puanlamada negatif puanlar kullanılabilir.

65/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Sınıflama yöntemi ile puanlamada cevap kağıtları “iyi”, “orta”, “zayıf” gibi gruplara ayrılarak puanlanır.

66/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

- Anahtarla puanlama yönteminde ise puanlama anahtarı kullanılarak puanlama yapılır.

67/71

Yazılı Yoklamalarda Puanlama

Örnek puanlama anahtarı

Soru: Özümleme organı olarak yaprakların yassı ve geniş yüzeyli oluşları bitkiye ne gibi yararlar sağlar ve ne gibi güçlükler çıkarır?

Anahtar	Puan
Yararları:	
a) Işık enerjisini soğurma yüzeyi artar (genişlik)	2
b) Işık enerjisi içeriye girebilir (yassılık)	2
c) CO ₂ alıp O ₂ vermeyi kolaylaştırır	2
d) Su buharlaşması kolay olur (Suyun fazla olduğu hal).....	2
Güçlükler:	
e) Su kaybı çok olur (Suyun kıt olduğu hal)	2
Toplam 10	
Negatif Puan:	
(c) deki bilgiyi tersine yazmak	-1
(d) ile (e) yi ayıramamak	-1

68/71

Ölçme İşlemlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Noktalar

- Sorular son derece açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Sorular derste işlenen konuların tamamını veya tamamına yakını kapsayacak şekilde hazırlanmalıdır. Bunun için soru sayısı mümkün olduğunca fazla olmalıdır.
- Sadece hatırlamayı gerektiren türden sorulardan kaçınılmalıdır. Bunun için de doğrudan derste işlenen veya kitapta bulunan bilgilerin aynısı cevap olarak istenmemelidir.

69/71

Ölçme İşlemlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Noktalar

- Sorular mümkün olduğunca öğrencilerin üst düzey düşünme ve hayata yönelik problem çözme becerilerini kullanmalarını gerektiren türden olmalıdır.
- Ölçme işlemlerinde çoklu teknikler kullanılmalıdır. Örneğin yazılı yoklama, çoktan seçmeli test, proje sunumu, proje raporu, öğretmen gözlemleri, akran değerlendirme, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gelişim dosyaları (portfolyo) vb. teknikler kullanılabilir.
- Öğretmen ölçme işleminde dikkate alacağı ölçütleri (Dereceli puanlama anahtarı diğer adıyla Rubrik) dönem başında belirlemeli ve bunları öğrencilerle paylaşmalıdır

70/71

Ölçme İşlemlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Noktalar

- Ölçme işlemleri yapılırken fiziksel ve psikolojik koşulların uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Ölçme tekniği ölçülecek özelliğe uygun olmalıdır. Örneğin öğrencilerin laboratuvar araç gereçlerini kullanma becerilerini yazalı yoklama ile ölçme uygun değildir.
- Ölçme araçlarının hazırlanması aceleyle getirilmemelidir.

71/71

Yararlanılan Kaynaklar

- Ahmann, J. S. and Glock. M. D. **Evaluating Pupil Growth**, 4th ed. Allyn and Bacon, Boston, 1971.
- Airasian, P. W. **Classroom Assessment**, 5th ed. Mc Graw Hill, New York, 2005
- Akşu, M., Demir, A., Öztin, C. ve Paykoç, F. **Etkili Öğretim Semineri Notları**, 11-12 Haziran 2002, Erzurum.
- Berberoğlu, G. **Sınıf İçi Ölçme Değerlendirme Teknikleri**, Morpa, İstanbul. 2006.
- Burke, K. **How to Assess Authentic Learning**, 4th Edition, Corwin Press, California, 2005.
- Karip, E. (Ed.) **Ölçme ve Değerlendirme**, 2. Baskı, Ankara, 2008.

Yararlanılan Kaynaklar

- Kubiszyn, T. and Borich, G. Educational Testing and Measurement. 7th ed. Hoboken: John Wiley,2003.**
- Linn, R.L. and Gronlund, N.E. Measurement and Assessment in Teaching, 7th ed. Prentice- Hall, New Jersey, 1995.**
- Linn, R.L. and Miller, M.D. Measurement and Assessment in Teaching, 9th ed. Pearson Prentice- Hall, New Jersey, 2005.**
- Özçelik, D.A. Ölçme ve Değerlendirme. ÖSYM Yayınları Ankara, 1992.**
- Tekin, H. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Yargı Yayınevi, Ankara, 1991.**
- Turgut, M.F. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları. Yargıcı Matbaası, Ankara, 1983.**

Teşekkür

- Bu sununun hazırlanmasındaki değerli katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Osman SAMANCI' ya ve Arş.Gör. Suat ÇELİK' e teşekkürlerimi sunuyorum.